

-GEBUNDELDE KRACHTEN

PLATFORM VOOR AKTIE TEGEN HET NON-VACCINATIE BELEID

Nieuwsbulletin nr. 10, september 2002

De 10e uitgave van Gebundelde Krachten ligt voor u. Er is nog steeds veel gaande rond het thema mkz. Zo kwam afgelopen week het bericht dat de Europese Commissie noodvaccinatie wil gaan toestaan. Ondanks dat dit een belangrijke stap in de goede richting is, zijn er zeker kanttekeningen. In dit nummer leest u hier meer over. Verder is er o.a. informatie over een MKZ-project in Wageningen en het eindrapport MKZ Kennis Atelier. Eveneens doen wij verslag van de première van de MKZ-documentaire van Josephine Hamming.

Inhoud van dit 10e nummer:

- <i>Korte berichten</i>	<i>pag. 1</i>
- <i>Zijn we er nu bijna...???</i>	<i>pag. 2</i>
- <i>M.K.Z.-project Wageningen</i>	<i>pag. 2</i>
- <i>Eindrapport MKZ Kennis Atelier</i>	<i>pag. 3</i>
- <i>Première van de MKZ-documentaire "De ene koe is de andere niet..."</i>	<i>pag. 4</i>
- <i>Schotland voorstander vaccineren bij MKZ</i>	<i>pag. 6</i>
- <i>Colofon</i>	<i>pag. 6</i>

Brussel voor noodvaccinatie bij uitbraak MKZ

BRUSSEL (ANP) - De Europese Commissie pleit voor noodvaccinatie om bij een uitbraak van mond- en klauwzeer te voorkomen dat de besmettelijke veeziekte zich verder verspreidt. Een woordvoerder zei donderdag dat „snel” een commissievoorstel in die zin kan worden verwacht.

Vaccinatie is altijd gezien als een ultiem wapen. Het is tijd met deze aanpak te breken", stelde donderdag EU-commissaris Byrne (Volksgezondheid en Consumentenzaken) in het Europees Parlement.

Hij verzet zich nog steeds tegen algemene preventieve vaccinatie, maar volgens Byrne is de weg vrijgemaakt voor noodvaccinatie omdat er mogelijkheden zijn om gezonde van gevaccineerde dieren te onderscheiden. Daardoor kan vlees buiten de Unie verhandeld worden. De VS en Japan accepteren nu geen gevaccineerde dieren of vlees.

De Internationale Organisatie van Dierziekten heeft volgens Byrne daarnaast haar regels aangepast. Een land, dat dieren vaccineert zonder ze te slachten, kan nu binnen 6 maanden tegen voorheen 12 maanden zijn MKZ-vrije status terugkrijgen.

Dit alles maakt het voor het publiek niet langer acceptabel dat er massaal gezonde dieren worden afgemaakt, aldus Byrne. Groot-Brittannië, met Nederland, Frankrijk en Ierland vorig jaar getroffen door MKZ, spande de kroon. Er werden vier miljoen dieren afgemaakt.

Twentsche Courant 12-9-02

Meer op pag. 2

19 sept. a.s. Presentatie eindrapport MKZ Kennis Atelier

Op donderdag 19 september a.s. zal het eindrapport van het MKZ Kennis Atelier in Wageningen worden gepresenteerd (zie ook Gebundelde Krachten editie 7 en 8). Het rapport wordt aangeboden aan prof. Dr. Ir. A.A. Dijkhuizen, voorzitter van de Raad van Bestuur WUR, Ir. J. Mulder, ondervoorzitter van de tijdelijke Europese MKZ-onderzoekscmissie, (tevens Europarlementariër voor de VVD) en dhr. E.J. Aalpoel, vertegenwoordiger van de getroffen veehouders (Actiecomité MKZ).

Zie voor meer informatie hierover pag. 3.

17 okt. a.s. Presentatie Onderzoeksresultaten MKZ-project

Tijdens een congres in de Reehorst in Ede op donderdag 17 oktober a.s. zal minister Veerman van LNV een eerste reactie geven op de aanpak en resultaten van een onderzoek van de Kenniseenheid Maatschappij van Wageningen Universiteit en Researchcentrum (WUR). In dit onderzoek staat het volgende vraag centraal: "Hoe voorkom en bestrijd je mond- en klauwzeer?"

Vanuit het bedrijfsleven zal de heer van Gisbergen (LTO-Nederland) het onderzoek van commentaar voorzien en namens de andere maatschappelijke organisaties gebeurt dat door mevrouw Beckers van de Stichting Natuur en Milieu.

Op de website www.wageningen-ur.nl/mkz vindt u meer informatie over het congres en de wijze waarop u zich daarvoor kunt aanmelden.

Meer inhoudelijke informatie op pag. 2

Zijn we er nu bijna....???

“De Europese Commissie kiest voor vaccinatie bij mkz-uitbraak”, dat is heel bijzonder nieuws. Ook landen als Engeland en Denemarken zijn blijikbaar om! Het massaal afmaken van gezonde dieren is volgens EU-commissaris Byrne (voorjaar 2001 “Burn”) nu niet meer denkbaar.

Als ik echter de eerste commentaren van deskundigen als Mulder en Maat lees wordt de lol snel minder. Daaruit begrijp ik dat een EU-land volgens het voorstel bij een mkz-uitbraak kan overgaan tot noodvaccinatie. Dat betekent dan echter wel (OIE-regels) dat er voor een half jaar een exportstop geldt. Die termijn was vorig jaar nog een jaar. Dat doet mij erg denken aan de situatie in De Driehoek van vorig jaar. De geënte runderen mochten in leven blijven, maar dan zou de grens een jaar lang dicht gaan. Ik zie de discussie al weer komen, LTO voorop.....

Dit scenario komt toch ook al voor in het nieuwe concept-draaiboek mkz?! Eerst ruimen, als het maatschappelijk uit de klauw dreigt te lopen enten en veertien dagen nadenken over wat te doen. De dieren dood of de boeren op de fles... En speel de mensen maar lekker tegen elkaar uit! Dat draaiboek is toch al raar. Het oude draaiboek ging (ervaringen varkenspest) al veel verder dan de EU-regels. Meteen 1 km ruimen. Tijdens de mkz-crisis maakte Brinkhorst dat gebied al snel 2 keer zo groot, en later zelfs de hele Driehoek. De rest van de Veluwe ontsnapte maar net!

Dit voorjaar kwam hij met een nieuw concept naar de Kamer dat die 2 km-grens voor veedichte gebieden meteen al vastlegde, wéér een stapje verder. Dat concept werd door en vooral buiten de Kamer nogal kritisch bejegend. De nieuwe Brinkhorst, die Veerman heet, benutte de stille vakantietijd voor een briefje aan de kamer dat het misbaksel van Brinkhorst voorlopig als leidraad gold. In het overdrachtsdossier van de oude aan de nieuwe minister werd nog een stap verder gegaan: nu in alle gebieden meteen 2 km ruimen! Volgt u het nog...?!

Iedereen is tegen ruimen, en weet daar de mooiste volzinnen aan te wijden. Waar het om gaat is wat er werkelijk gebeurt.

Aan CDA-woordvoerder Atsma heb ik gevraagd waar zijn minister nu mee bezig is. Zwart-op-wit heeft hij mij verzekerd dat het CDA-standpunt van voor de verkiezingen (“in Nederland geen massale ruiming meer”) nog loodrecht overeind staat.

De SP, ook zonder Poppe hopelijk even actief, heeft me toegezegd “er achteraan te gaan”.

Dan verwacht ik toch op korte termijn in het LNV-Algemeen Overleg een pittig debat met Veerman over zijn vakantiebriefje.

Want het gaat erom wat er gebeurt als er morgen in Nederland weer mkz uitbreekt. Dan is er (weer) geen tijd voor praten, maar moet snel gehandeld worden...

Nederland zou een voorschot kunnen nemen op de EU en nog vóór morgen zijn draaiboek aanpassen.

Daarom is het hard nodig dat we al die mensen met al die (ongetwijfeld) goeie bedoelingen en mooie verhalen op de huid blijven zitten. Want we zijn er nog lang niet !!

Jaap Wilgenburg

M.K.Z.-project Wageningen

Hoe voorkom en bestrijd je mond- en klauwzeer? Die vraag staat centraal in een breed opgezet onderzoek van de Kenniseenheid Maatschappij van Wageningen Universiteit en Researchcentrum. Zij ontwikkelt momenteel een methodiek waarmee de effecten van te kiezen maatregelen kunnen worden doorgerekend. In dit ‘integrale evaluatiekader’ worden niet alleen veterinaire en economische effecten voor de landbouw meegenomen, maar ook gevolgen voor andere sectoren zoals toeleverende en verwerkende bedrijven en toerisme en recreatie. Daarnaast wordt rekening gehouden met de sociaal-psychologische gevolgen. Op donderdag 17 oktober a.s. worden de resultaten van het onderzoek op een congres gepresenteerd. Om het evaluatiekader te ontwikkelen zijn studies verricht naar de effecten van de MKZ-crisis in 2001. Daarbij is gelet op de kwantitatieve gevolgen voor landbouw, agribusiness, toerisme en recreatie. Maar ook de kwalitatieve gevolgen die verband houden met communicatie en met maatschappelijke waarden en zorgen zijn in kaart gebracht. Het project wil een bijdrage leveren aan het toekomstperspectief voor de veehouderij in Nederland en Europa, door integrale oplossingen te ontwikkelen voor de MKZ-problematiek. De concrete doelstellingen in het project zijn:

1. Vaststellen van de kwalitatieve (sociaal-psychologische) gevolgen van de MKZ-epidemie 2001;
2. Vaststellen van de kwantitatieve (economische) gevolgen van de MKZ-epidemie 2001;
3. Epidemiologische en economische evaluatie van beleidsopties ten aanzien van preventie en bestrijding van MKZ in de toekomst;
4. Ontwikkelen van een integraal evaluatiekader voor toetsing van beleidsopties.

De doelstellingen 1 en 2 richten zich op de evaluatie van de MKZ-epidemie 2001 in Nederland. Nederland geldt als ruimtelijke afbakening. Daarbij worden de gevolgen voor Nederland van deze epidemie vastgesteld. De doelstellingen 3 en 4 hebben betrekking op beleidsopties in de toekomst. Dit betekent verkenning van de EU-beleidsalternatieven vanuit Nederlands perspectief. Dit onderzoek kent daarmee 2 niveaus: het EU-niveau en het Nederlands niveau.

Het onderzoek is opgebouwd uit 4 deelprojecten. De samenhang tussen de deelprojecten is als volgt: De kwalitatieve (deelproject 1) en kwantitatieve evaluatie (deelproject 2) van de huidige epidemie leveren informatie over de maatschappelijke groeperingen die gevolgen ondervinden van een MKZ-epidemie. Deze groepen dienen te worden gehoord bij de maatschappelijke evaluatie van nieuw beleid (deelproject 4). De kwantitatieve evaluatie levert bovendien informatie over de economische schade die bij het ontwikkelen en gebruiken van de economische modellen (deelproject 3) gebruikt wordt. De berekende epidemiologische en economische consequenties van nieuw beleid vormen samen met de sociaal-psychologische gevolgen de invoer voor de maatschappelijke evaluatie.

Bron: www.wageningen-ur.nl/mkz

Eindrapport MKZ Kennis Atelier

Mens is “witte vlek” in MKZ-onderzoek

Het huidige onderzoek rond mond- en klauwzeer concentreert zich voornamelijk op de technische en veterinaire aspecten van een MKZ-uitbraak, terwijl er relatief weinig aandacht is voor de gevolgen voor mens en maatschappij. Naast het noodzakelijke technische onderzoek moet het MKZ-onderzoek zich in de toekomst daarom ook meer richten op de bestuurskunde en de communicatie rond een uitbraak, met specifieke aandacht voor het welzijn van de mens. Dit concluderen onderzoekers die onlangs hebben deelgenomen aan een besloten workshop van het Wageningen MKZ-Atelier.

De kennisateliers zijn ingesteld door Wageningen Universiteit en Researchcentrum om maatschappelijke organisaties de kans te geven zich gedurende korte tijd samen met onderzoekers te buigen over actuele vraagstukken.

Aan deze **tweede workshop** werd deelgenomen door MKZ-onderzoekers uit verschillende vakgebieden, waaronder economie, diergeneeskunde, epidemiologie, psychologie en sociologie. Daarnaast namen er vertegenwoordigers deel van de **eerste workshop**, die vooral is bijgewoond door mensen die rechtstreeks met de crisis te maken hebben gehad (w.o Ent Europa; red.). In deze eerste workshop werd reeds geconcludeerd dat het gebrek aan aandacht voor de menselijke kant de belangrijkste reden was dat de MKZ-uitbraak van vorig jaar een crisis werd.

Witte vlekken

De MKZ-crisis heeft Nederland vorig jaar maandenlang in haar greep gehouden. Het ruimen van een groot aantal dieren op veehouderijbedrijven, bij particulieren en bij natuurorganisaties heeft geleid tot veel emotionele schade en maatschappelijke verontwaardiging. Voor een groot aantal betrokkenen was het duidelijk dat deze situatie zich niet nog eens zou mogen voordoen.

Reden voor hoogleraar dierlijke productiesystemen, prof. dr.ir. Akke van der Zijpp, het initiatief te nemen tot een MKZ-Atelier, waarin onderzoekers samen met maatschappelijke organisaties proberen een antwoord te formuleren op de belangrijke maatschappelijke vraag:
Hoe kunnen we een volgende MKZ-crisis voorkomen?

Uit een analyse van het huidige onderzoek tijdens de workshop ontstond een helder beeld van de velden waarin geen of weinig onderzoek wordt verricht. Een aantal van deze 'witte vlekken' was ook door de betrokkenen in de eerste workshop genoemd als richtingen waarin meer onderzoek verricht zou moeten worden. Het gaat dan vooral om de bestuurskundige en communicatieve aspecten van de crisis, visies op de toekomstige rol van de veehouderij in Nederland, de EU-regelgeving met betrekking tot de bestrijding van MKZ en de interactie tussen verschillende onderzoeksvelden.

Onderzoeksvragen

Bij het ontwikkelen van een nieuw MKZ-draaiboek wordt vooral een gedegen omgevingsanalyse nodig geacht, waarbij alle betrokkenen hun rol en kennis kunnen inbrengen.

Uitgaande van het huidige beleid van noodvaccinatie moeten verschillende scenario's worden opgesteld en geëvalueerd. Vooral de communicatie rond nieuwe uitbraken moet verbeteren, zodat mensen weten wat er bij een uitbraak gebeurt en waarom het gebeurt.

Wanneer de verwerkingsketen wordt aangesproken op de verwerking van de producten van ingeënte dieren, moet gekeken worden naar de commerciële haalbaarheid van deze mogelijkheid. Hierbij moet gelet worden op de regelgeving van de EU en de acceptatie door consumenten. Daarnaast moet onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheid om een ketengarantiesysteem op te zetten, waardoor het mogelijk wordt producten van ingeënte dieren binnen Nederland af te zetten.

Risico-analyse

De handels- en veterinaire richtlijnen die nu op Europees niveau zijn vastgesteld, moeten worden gekoppeld aan de verschillende bedrijfsstijlen in de EU-lidstaten. Hiervoor moeten dan risicoanalyses worden uitgevoerd.

Alternatieve en verbeterde inzichten in de politieke besluitvorming in Brussel en EU-lidstaten zijn belangrijk, vanwege de verschillen in openbaar bestuur en in handelspolitieke belangen. Dit geldt ook voor landen die gaan toetreden tot de EU.

Er dient een analyse gemaakt worden van de bestuurskundige aspecten en de communicatie rond een MKZ-crisis. Hierbij moet de mens erkend worden als een belangrijke component. Ook dienen er methodes ontwikkeld te worden die besluitvorming en draagvlak in de samenleving kunnen ondersteunen en bepalen.

Prof.dr.ir. Aalt Dijkhuizen, voorzitter van de Raad van Bestuur van Wageningen UR, vindt het belangrijk dat de verschillende betrokkenen met elkaar in gesprek gaan om te voorkomen dat een volgende uitbraak weer een crisis wordt. "Vooral de menselijke kant en de proceskant moeten meer worden belicht. Er blijven altijd vervelende kanten aan een uitbraak zitten. Daarom het is belangrijk dat de pijn, de onoverkoombare gevolgen van een MKZ-uitbraak, voor verschillende scenario's helder op tafel komen te liggen".

Meer informatie over de Wageningen Ateliers is te vinden op internet: <http://www.wur.nl/WageningenAteliers/>. Voor meer informatie over het MKZ-atelier kunt u contact opnemen met de coördinatoren: dr.ir. Karen Eilers of ir. Marleen Braker, tel. 0317-484626.

Behandeld door: Gert van Maanen, wetenschapsvoorlichter, tel. 0317-485003

U kunt ook mailen naar de Stafafdeling Communicatie en Marketing: Office@Alg.VL.WAU.NL

Op 7 augustus jl. was de **voorpremière van de MKZ-documentaire van Josephine Hamming: “de ene koe is de andere niet”**. Deze vond plaats op het gemeentehuis in Epe. Hiervoor waren mensen uitgenodigd die direct en indirect aan de documentaire hadden meegewerkt. Burgemeester Eland als gastheer opende deze middag met een korte speech. Deze wordt hieronder weergegeven.

Vervolgens vond op 16 augustus jl. **de officiële première** op de Stallen van Westerhof in Amstelveen plaats. Dafne Westerhof reikte de aanwezigen een boekje uit met daarin o.a. een korte omschrijving van de inhoud van de film. Deze weergave en een verslag van deze avond, opgemaakt door Dafne, kunt u hieronder lezen.

Speech burgemeester Eland 7 aug. jl.

Geachte dames en heren,

Namens het Gemeentebestuur van Epe heet ik u hartelijk welkom in ons gemeentehuis.

Toen mevr. Hamming vroeg hier een voorpremière van haar documentaire over de mkz-crisis te kunnen houden voor de direct betrokkenen bij de productie ervan, hebben wij gaarne gastvrijheid geboden voor deze gebeurtenis.

Wetend welke diepe sporen deze crisis in het leven van velen, die hart hebben voor hun dieren, getrokken heeft en ook welke diepe sporen door onze samenleving in het getroffen gebied zijn gegaan zijn we dankbaar voor initiatieven die duidelijk vastleggen wat hier is gebeurd. Niet omdat we aan “crisisverslaving” lijden zouden, maar omdat we weten dat er veel in beleid en uitvoering bij de rijksoverheid is misgegaan door onkunde, door onvoldoende voorbereiding en door te grote afstand.

Onlangs zei mij een van de hoofdrolspelers van destijds: “We zijn echt overrompeld door de zo vergaande effecten van de mkz-crisis. We dachten dat we uit eerdere rampen al veel wisten, maar we moeten bekennen dat deze gedachte onjuist was.”

Voor ons als voormalige mkz-gemeente is het reden om nog steeds door te gaan met pogingen om op beleidsniveau Den Haag en Brussel te overtuigen van een ander beleid. En we weten in die pogingen niet alleen te staan. Ik heb ook de indruk dat we voorzichtig van enige vooruitgang mogen spreken.

De film die mevr. Hamming met uw aller medewerking heeft gemaakt van vooral de wereld achter de feiten, de wereld van de emoties en gevoelens van de slachtoffers van de crisis, kán niet anders dan indrukwekkend zijn. Zij maakt op haar wijze van iedere toeschouwer een beleving, iemand die het gevoel met de slachtoffers gaat delen. Uiteraard voor zover dat mogelijk is.

Mensen die in die ellendige maanden vorig jaar nog op afstand konden blijven (en dat waren naar onze overtuiging verreweg de meeste landgenoten) worden nu hard geconfronteerd met de werkelijkheid zoals we die hier meemaakten – en zoals velen die nog steeds met zich meedragen. We weten dat er in die tijd ook velen zich ingespannen hebben voor onze streek en zeer meelevden. Dat zullen we ook niet vergeten. De Koningin, kamerleden van meerdere partijen, boeren en burgers – ze waren zeer waardevol voor ons. Maar het gaat er nu om dat we vanuit het medeleven komen tot het feitelijk veranderen van het beleid. Ik hoop dat velen de boodschap die mevrouw Hamming wil uitdragen niet naast zich neer kunnen leggen. En daarom hoop ik ook dat velen de documentaire **“Dossier mkz. De ene koe is de andere niet”** zullen gaan zien, wellicht hem zelf aanschaffen.

Mevrouw Hamming, het is uw presentatie. Graag geef ik de regie over.

Drs. L. Eland

“De ene koe is de andere niet”

Synopsis uit het boekje “Dossier MKZ” van Dafne Westerhof, gastvrouw in Amstelveen

Anderhalf jaar geleden is het nu dat dieren werden weggehaald als redmiddel tegen het mond- en klauwvirus. Een tijd van crisis en van chaos, ja, sommigen spraken zelfs van oorlog. Iedereen wist dat hier van alles mis was, weinig mensen wisten wat.

Een jaar later blikt Josephine Hamming terug met de documentaire “Dossier MKZ: De ene koe is de andere niet..”, een film waarvan de titel al aangeeft dat economische cijfers niet altijd doorslaggevend mogen zijn, maar dat hier ook de relatie tussen mens en dier telt.

Met de camera gaat zij op onderzoek uit naar de ware motieven achter deze beslissingen en laat ze zien wat deze beslissingen tot gevolg hebben gehad ten aanzien zowel de boeren, als de mensen die de dieren uit liefhebberij hielden.

Door een situatie af te schilderen waarin een boerenfamilie harmonieus met de dieren samenleeft en ze verzorgt nadat in de buurt MKZ is uitgebroken, wordt een fictieve situatie gecreëerd, die als alternatief had kunnen dienen namelijk; de dieren zijn geënt en de boerderij is in quarantaine, zodat de familieleden hun dagelijkse ritme kunnen voortzetten, afgesteld op het ritme van de natuur met behoud van cultuurlandschap. Kleinschalige boeren die ons veilig voedsel kunnen produceren.

Dit had de situatie kunnen zijn als het beleid niet alleen exportbelangen had behartigd. Zo had de crisis ook opgelost kunnen worden, maar zo is het niet gegaan.

In de film zijn gesprekken opgenomen met boerinnen een jaar na dat van de moordpartij. Zij zijn gekwetst, gefrustreerd en getraumatiseerd, door het geweld, het verdriet, de onmacht. Als kijker kruip je als het ware in de huid van de getroffen van deze ramp; een meisje praat over haar geit die is afgemaakt en een boer ziet machteloos toe hoe de vrachtwagen met zijn gezonde vee zijn erg afrijdt, afgerukte hoorns en hoeven achterlatend.

Door deze scènes komt de vraag van het grote “Waarom” bovendien, dat in het laatste deel beantwoord wordt. Boeren en predikanten spreken zich uit, maar ook dierenartsen en specialisten geven hun opvattingen. Er komen opmerkelijke verhalen naar boven die een verrassend ander licht op de crisis werpen.

De film is bedoeld om te laten zien hoe het is gegaan en hoe het had kunnen en moeten gaan, en hoe het na een jaar nog steeds leeft. Hamming laat niet alleen paars beleid zien, maar ook de boer en zijn dieren en de kinderen wier toekomst ontnomen is.

Verslag van de première in Amstelveen

door Dafne Westerhof

Het hek ging om 19.30 uur open en de meesten waren vroeg. Het was prachtig weer en iedereen maakte eerst uitgebreid kennis met de beesten en waren stomverbaasd om zo'n idyllische plek aan te treffen pal onder de rook van Amsterdam.

Schrijver J. Voskuil kwam op de fiets uit Amsterdam en poseerde uitgebreid voor de foto met mijn zeug Vrouw Vos, die naar hem vernoemd is. Ten tijde van de varkenspest richtte hij de stichting Varkens in Nood op. Hij vertelde dat hij Brinkhorst had opgebeld tijdens de MKZ crisis. Daarna publiceerde hij een stuk in Trouw, waarop Brinkhorst in woede ontstak en hem liet opbellen met de mededeling dat hij nog nooit in zijn hele leven zo kwaad op iemand was geweest. Voskuil vertelde me dit met een olijke twinkeling in zijn ogen.

Professor Smalhout was van de partij, het CDA 2^e-kamer lid en dierenarts Henk Jan Ormel, Daan Kerkvliet van de NMV, boeren die 'geruimd' waren en in de film meespeelden, burgers uit het hele land, Diet, Hendrien en Aartje van Ent Europa, Marianne van den Engel van Gebundelde Krachten, Co Scholten, Jos V., Marianne Berga, Klazien, Ton Koster, allemaal van Nieuwsgrazer, Tilly en Trudie van Stichting Boer en Vee, de viroloog Paul Suttmöller, journalist Merel Ligtelijn, kortom bij elkaar zo'n 80 tot 100 betrokkenen.

De film maakte zoveel indruk, dat er na afloop eerst een korte pauze werd ingelast. Toen volgde de discussie, dynamisch en inhoudelijk erg goed. Vooral Hendrien Brendenoord, 'meespeelster' in de film en erg actief met haar familie voor Ent Europa, was zeer op dreef. Zij deed verslag over hun familiebedrijf en gaf aan dat het zo moeilijk is na de 'ruiming' de draad weer op te pakken met het nieuwe vee, want de ene koe is de andere niet. Henk Jan Ormel vertelde dat hij wel een kentering merkte ten gunste van het entingsbeleid en dat hij ervan uit ging dat met een meerderheid van de tweede kamer etc.etc.

"Geef hem snel een tape mee" stootte ik Josephine aan. We vroegen hem om de film aan iedereen in de 2e kamer te laten zien. Dat zou hij gaan doen. Enthousiaste, gedreven man. Uiteindelijk sloot ik af met iedereen te vragen zijn eigen verantwoordelijkheid te nemen en de vleeseters aan te sporen biologisch scharrelvlees te (gaan) eten. Maar niemand kon weggkomen.

De sfeer van de avond was zo goed en de verbondenheid onder elkaar erg groot. Iedereen bleef maar met elkaar doorpraten. Het hield maar niet op.

Voskuil kreeg ook een tape mee, waar hij erg blij mee was. Hij zei nog dat de film op televisie vertoond moet gaan worden, want 'iedereen moet deze film zien'. Josephine, haar man / producer Paul en zus Annemiek gingen pas om half twee weg, uitgeleide gedaan door mijn tamme gans Arie.

De filmvertoning inclusief nabespreking kan voor groepen op aanvraag georganiseerd worden.

Voor meer informatie:
www.dafnewesterhof.nl

Reactie L.J. Brinkhorst op het rapport Veerkracht van Alterra

In Gebundelde Krachten nr. 7 deden wij verslag van de presentatie van het onderzoeksrapport "Veerkracht", opgesteld door het instituut Alterra. Hieronder publiceren wij de reactie van voormalig minister van Landbouw, dhr. L.J. Brinkhorst op dit rapport.

Reactie op het rapport Veerkracht van Alterra, door de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, de heer mr. L.J. Brinkhorst, op dinsdag 25 juni om 10.30 uur in Nieuwspoor te Den Haag.

Terug naar de menselijke maat. Dat is mijn eerste gedachte, als ik dit rapport lees. Uit dit onderzoek blijkt eens te meer dat we met het non-vaccinatiebeleid op dood spoor zitten. Ik heb dat al eerder aangekaart in Europees verband. En ik zal dat blijven doen. Ik kom daar straks op terug.

LNV was mede-opdrachtgever van dit onderzoek. Het bevestigt hoe hoog de prijs is, die wij voor het non-vaccinatiebeleid betalen. Het non-vaccinatiebeleid was tien jaar geleden de vrucht van eendrachtige samenwerking tussen de partners in de zogeheten IJzeren Driehoek: landbouwbedrijfsleven, landbouwwoordvoerders in de Tweede Kamer en het ministerie. Een maatschappelijke discussie is er niet over gevoerd.

Het non-vaccinatiebeleid werd destijds gezien als een dienst aan de samenleving vooral in economische zin. Maar op maatschappelijk en sociaal-psychologisch gebied zijn er teveel onbedoelde neveneffecten opgetreden. Doelen, middelen en neveneffecten zitten nu enorm in de knoop. Het is tijd om die knoop te ontwarren.

De wonden van de MKZ-crisis zijn nog niet genezen. De ruimingen kwamen in de ogen van de boeren abrupt. Ze werden erdoor overrompeld. Omdat er op het boerenbedrijf vaak geen scheiding is tussen privé en werk, is het begrijpelijk dat boeren het gevoel hadden dat hun hele wereld instortte. Ze verloren het gevoel van controle en zeggenschap over hun eigen bedrijf. Ze zijn sindsdien blijven zitten met hun onmacht en ze verkeren in een isolement, aldus de onderzoekers van Alterra.

Het is belangrijk om dit niet alleen in de beslotenheid van de huiskamer of familie-kring vast te stellen. Een wetenschappelijk rapport als dit brengt de problemen in de openbaarheid en doet daarmee recht aan het leed. We mogen er niet voor weglopen.

De overheid moet waar mogelijk verder met de aanbevelingen van dit rapport. Sociaal-maatschappelijke problematiek vraagt om dito beleid. Alleen als we de problemen onder ogen durven zien, kunnen we die beleidsontwikkeling gestalte geven.

Dat de MKZ-crisis voor veel getroffen boeren een onverwerkt verleden is, staat vast. Maar hoe voorkomen we dat zij weer zoiets moeten meemaken? Op het moment van de uitbraak op de Veluwe, heeft LNV (Directie Oost) direct contact gelegd met de Gemeenschappelijke Hulpdienst bij Ongevallen en Rampen (GHOR, die onder verantwoordelijkheid valt van de directeur GGD en dus onder eindverantwoordelijkheid van de minister van VWS.) LNV en GHOR hebben alle hulpverleners op de hoogte gebracht (onder

andere: RIAGG, maatschappelijk werk en huisartsen). Er is dus aangesloten bij bestaande hulpverlening.

Dit bestaande netwerk van hulpverleners was bereikbaar via verschillende kanalen, zoals GLTO, ZOB (Zelfhulp Organisatie Boerinnen) en SEP (door LNV opgezet steunpunt voor de veehouderij). Deze organisaties kregen financiële steun van LNV. Maar, zo blijkt uit het rapport, dit hulp-aanbod heeft veel van de getroffen boeren nooit bereikt. De onderzoekers constateren dat dit veel te maken heeft met de aard van de betrokken groep veehouders. Zelf heb ik ook ervaren hoe moeilijk het is met hen in gesprek te komen.

Toen ik enkele maanden geleden naar een bijeenkomst in de MKZ-driehoek zou gaan werd dat onmogelijk gemaakt: mensen die wel met mij wilden praten werden onder druk gezet door degenen die dat niet wilden. Dat betreurt ik, want ik vind dat je de dialoog nooit uit de weg moet gaan.

Toch moeten we blijven zoeken naar wegen om dat contact in crisistijd en in de periode daarna te maken en te onderhouden.

Wel blijft dat symptoombestrijding, zolang het non-vaccinatiebeleid in zijn huidige vorm van kracht is. Uit de beleids-evaluatie bleek dat de MKZ veterinaire gezien goed is bestreden. We hebben het virus binnen een maand onder controle gekregen. In Groot-Brittannië heeft men het anders aangepakt; daar duurde het acht maanden.

Maar al doende hebben we grote delen van de samenleving overhoop gehaald. Dat maakt dit rapport pijnlijk duidelijk. Daarom zal ik het ook sturen aan de Europese Commissie, om ook die ervan te doordringen wat de prijs van het non-vaccinatiebeleid is.

Want je bent natuurlijk geneigd om te zeggen dat dit niet meer mag gebeuren. Maar we hebben wel te maken met beleid dat moeilijk eenzijdig door Nederland te veranderen is. We zijn afhankelijk van andere landen. En de internationale molens malen langzaam.

Er is wel enige vooruitgang geboekt, maar het gaat stapje voor stapje. In december is op mijn initiatief een MKZ-conferentie georganiseerd in Brussel. EU-commissaris Byrne heeft daar toegezegd het non-vaccinatiebeleid te heroverwegen. In de OIE, een wereldwijde organisatie waarin 168 landen afspraken maken over dierziektenbestrijding, is besloten om de termijn van het exportverbod te verkorten. Een land waar MKZ is uitgebroken (en/of waar tegen MKZ is gevaccineerd) mag nu zes maanden na de laatste besmetting het exportverbod opheffen. Dat mocht tot voor kort pas na twaalf maanden.

Bovendien wordt in OIE-verband gewerkt aan toelating van het markervaccin. Technisch is het mogelijk, maar juridisch zijn er nog allerlei voetangels en klemmen.

Hoe dan ook, politiek en beleid moeten terug naar de menselijke maat. De beleving van de burger, als 'ontvanger van beleid', moet weer centraal staan. Dat hebben de verkiezingen ons geleerd, maar dat heeft ook de MKZ-crisis ons geleerd.

Tot slot wil ik u toezeggen dat ik met het ministerie van VWS in contact zal treden om te zien hoe de hulpverlening op psychisch gebied voor agrariërs in voorkomende gevallen beter kan worden afgestemd op de belevingswereld van de boeren.

Dit is een belangrijk rapport. Ik dank u daarvoor.

L.J. Brinkhorst.

Schotland voorstander vaccineren bij M.K.Z.

The Royal Society of Edinburgh heeft kritiek op de wijze waarop vorig jaar de MKZ-crisis bestreden is.

Zij wil grotere autonomie voor Schotland, zodat sneller beslissingen genomen kunnen worden. Ook is zij van mening dat de mogelijkheid om de dieren te vaccineren serieus onderzocht moet worden.

Volgens de Society was de overheid slecht voorbereid. Als de controle op verplaatsingen van dieren direct was ingevoerd en niet pas na drie dagen, hadden veel minder dieren geruimd hoeven worden. Ook is de Society van mening dat door vaccinatie de ruiming van 735.000 dieren voorkomen had kunnen worden. Bovendien willen de Schotten de controle van hun landbouw naar Edinburgh halen.

Colofon:

'Gebundelde Krachten' is een 5 à 6 wekelijks verschijnend bulletin voor actie tegen het non-vaccinatiebeleid en het preventief ruimen van gezonde dieren. Het biedt een platform voor groeperingen die zich verzetten tegen de non-vaccinatiepolitiek. Bijdragen kunnen aan de redactie worden gericht.

Redactie:

Marianne van den Engel, Gert Veltkamp.

Redactieadres:

*M. van den Engel, Platanenstraat 24,
3785 LE Zwartebroek, 0342-461698*

E-mailadres redactie: mvde56@compagnet.nl

Een e-mail abonnement is gratis.